

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek és tanítóknak 8 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Társzerkesztő: **Dr. Franciscy Lajos.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.

Hirdetési árak: Egy háromhasásos petítor ára 16 fill. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fill.

A zsámbokréthi jelölés.

A néppárt nem felekezeti párt. Programjába felvette a katolikus egyház jogainak és igazainak védelmét, de felvette a vallási béke jelszavát is, a mi annyit jelent, hogy a néppárt minden vallásfelekezetnek törvényben gyökeredző jogait és szabadságait tiszteli, azokat meg akarja tartani és tartatni, következésképpen készen áll azok védelmére minden, bármely oldalról jövő támadás ellen.

Politikai programját e pártnak vallásfelekezeti különbség nélkül mindenki elfogadhatja és követheti. Mert oly kereteket nyit meg ez a pártprogram a hazafiúi munkálkodás számára, melyek között minden magyar és minden magyarul érző embernek a politikai törekvései elférhetnek. Összhangba hozni a törvényhozás alkotásait a keresztény erkölcsök alapfeltételeivel, melyeken az egész állami és társadalmi rend nyugszik, felkarolni a kis egzisztenciákat, gyarapítani az ország anyagi erejét, fokozni a jólétet, felvirágoztatni a közgazdaságot, rendet, emberséget és pártatlan igazságosságot vinni be a közigazgatásba, biztosítani a gyengék védelmét, anyagi és erkölcsi érdekeit az igazságszolgáltatás intézményeiben: ezek a néppárti program sarkpontjai.

Úgy ez a program, melyhez a néppárt a teljes odaadásig hű, valamint a párt parlamenti működése és társadalmi tevékenysége kezdettől fogva hatalmas vonzóerőt gyakorolt a népre és nap-nap után növekedő hatást kelt az erkölcsi osztályokban.

Igy történt, hogy a néppárttal az elfogulatlanabb protestansok is rokonszenveznek és bizonyára azok közül is sokan csatlakoznának hozzá, ha nem állanának saját felekezetüknek az erkölcsi nyomása alatt. Nálunk ugyanis még sok olyan protestans van, és éppen a vezető emberek között, a kik akár féltékenységből, akár ellenszenvből egyetlen egy téren sem akarnak a katolikusokkal egy közös táborba szállani. Ezeknek a befolyására vezethető vissza az a tartózkodó álláspont, melyre a néppárttal szemben a jobb érzésű protestansok helyezkedtek. Látják és fájlatják ők az egyházpolitika által okozott pusztításokat, érzik, szomorúan tapasztalják az állam és a társadalom erkölcsi alapjainak gyengülését, de inkább tűrik csendes rezignációval ezt a pusztulást és sorvadást, mint sem hogy a keresztény néppárthoz való csatlakozásukkal magukra vonják felekezeti vezetőiknek haragját.

A zsámbokréthi kerület néppárti képviselő-jelöltje, Báró Kaas Ivor felülemel-

kedett ezeken a szűkös felekezeti szempontokon, midőn protestans létére, tántoríthatatlanul erős meggyőződésétől vezéreltetve belépett a néppárt küzdő sorai közé. Belépése nem mai keletű, évekkel ezelőtt történt s az évek folyama alatt báró Kaas nem ingott meg a néppárthoz való hűségben. Jele ez annak, hogy nem csatlakozott a pártban, nem észlelt annak törekvéseiben egyetlen-egy olyan mozzanatot sem, melyet ő protestans vallási meggyőződésére nézve sérelmesnek tartott volna.

Az ugyanis teljesen bizonyos, hogy Kaas Ivor puritán jellemű férfiú. Egész világ-életében nem keresett kegyeket és javakat, hogy ne legyen kénytelen bárkinek is alárendelni meggyőződését. Fényes tehetségei előtt, melyeknek még díszit kölcsönzött származásának az előkelősége, nagy jövő állott, sokat ígérő pálya, melyen ő magas hivatalokba, dúsan jövedelmező állásokba küzdhetne volna fel magát, ha inkább akart volna ragaszkodni az emberekhez, mint elveihez. Köztudomású róla az is, hogy hívő ember, buzgó protestans, a ki mindig hű volt vallási hitéhez és annak nyíltan kifejezést is adott.

Az 1892-iki választások alatt a főváros IV-ik kerületében lépett fel, nemzetipárti programmal. Akkor a katolikusok

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE“ TÁRCÁJA.

Vág, az ítélőbíró.

Aki a Vágfolyót csak a tornóci vasúti hid alatt látta, el sem képzei, hogy ez a léha, lomha „teremtés“ minő garázdálkodásokra képes az ő saját országában, a festői kies Vág völgyében. Nyitramegye Vágfolyója, különösen a tornóci sikon, már paralysis progressivában szenved, azon fektelen kicsapongások után, melyeken Trencsén és Liptóban elkövetett.

Igaz ugyan, hogy láttam én a Vágot Tornóc táján is tombolni vagy tíz év előtt, piszkos habjaival messze tájra úgy elárasztotta az Isten áldotta földet, hogy az utmenti fáknak csak a koronája látszott ki: de a ki igazi dühöngésére kíváncsi, az menjen el néha Trencsén megyébe.

De hát hogy lesz a Vágból — ítélőbíró? — Ezt a furcsa címet akarom megmagyarázni.

1894. év nyarán veletlenül Trencsén megyébe kerültem. Ugyanazon festői, regényes tájra, ahol évekkal azelőtt néhány hónapot töltöttem. A Vág völgy kitágult része lőn akkor a Gondviselés által otthonomná kijelölve. Távolban a kekellő sziléziai határhegyek, a Zsolna felé erősen

kanyarodó Vág felett esővizektől erősen barázdált sziklakortina emelkedik. A falu felett egy századok tépdeste vár busul, melynek ólomszürke falai a szemlélő előtt egészen egybeolvadnak az alapot képező bizarr sziklával, úgy, hogy első pillanatra nehéz meghatározni, vajjon e fantasztikus alaku szikla, mind emberi kéznek műve, vagy pedig ami tényleg mesterséges is rajta, nem-e a természetnek szeszélyes játéka csupán?

Ide kerültem vissza évek múlva. A kis falu ugyszólván csak egy utcából áll, középen templom sudaras fák koronájától eltakarva. A fehérre meszelt házikók élite-je kőből, a többi fából van összetákolva a felvidéki nép konzervatív izlése szerint, mely Szvatopluk idejében is így építhette lakását.

Midőn úgy 2-3 napig ott tartózkodtam, egyszerre egy fehér lepedőbe burkolt fiatal asszony jelenik meg előttem. Nézem, nézem, arcvonásai egyre ismerősebbek lesznek előttem. — Nini! Hiszen ez Marina! a mindenek leány, aki nálunk szolgált — bakfis korában, ha ugyan a vágvölgyi bocskoros leányokat így nevezni lehet.

Ő is megörült, hogy ráismertem, bánatos nagy kék szemeiről egy pillanatra eloszlott a boru, de aztán megint csak beárnyékolta valami szívós fájdalom.

— Ejnye de megnőttél, de megerősödtél hogy utoljára láttalak, mondám, hogy kissé felderítsem.

A megszólított egy pillanatra nyájasabb lett, de a tiszta űde arc ismét csak elborult, mint mikor szakadozott tavaszi felhőket kerget a szél.

Talán bizony férjhez mentél azóta és a férjed Amerikában van, fakgatám tovább. A felső Vág völgy férfi népe úgy cselekszik, hogy ha megjön a kora, csupa becsületből megnősül. Egy néhány hétig aztán él a feleségével, aztán elmegy Poroszországba, Belgiumba, Amerikába, s csak egyszer látogat el haza évenként, sőt ha Amerikába vonult, akkor csak minden 3-4 esztendő múlva.

De hát mért is nősül az ilyen ember, ha nevével nem él? — Mint mondottam, csupa becsületből. Ha megjön egyszer az ideje, nem akar gúnytárgyává lenni társai előtt, aztán a tudat, hogy ő nős, védelmül szolgál neki a kísértések ellen. A távolban levő asszony jobban megőrzi őt a kicsapongások ellen, mint a szalón asszonyai, ha férjöknek nyakán is ünek.

Sokszor tettem fel ezt a kérdést a fiatal vőlegénynek, s mind egyöntetűen úgy válaszolt.

Látszik, hogy van még becsület a világon. Aztán a külföldi keresetből takarékoskodni akar. De nem önmagának, arra nézve kevés benne az

országszerte az 1868. LIII. t.-cikk revízióját követelték. Kaas jól tudta, hogy a kerületben, a melyben az ő ügye gyengén állott, a papságnak számbavehető befolyása van, tudta azt is, hogy a revízió megigérése jó hatást gyakorolna a papságra és a választó közönségnek egy jelentékeny részére, s azért mégis midőn a revízió iránt kérdést intéztek hozzá, nem habozott kijelenteni, hogy ő buzgón óhajtja a vallási békét, de mint protestans a revíziót a jelenben nem tartja időszerűnek. Ez a kijelentés ártott Kaas ügyének, s mégis megtette azt, mert az volt akkor az ő meggyőződése.

Ilyen jellemzők, önérzetes, bátor férfúnak az állásfoglalása a mint mindig tiszteletet érdemel, úgy mindig súlylyal bír.

Az ő csatlakozása a néppárthoz és a párt kötelékében való hűséges kitartása ennél fogva hangosan hirdeti, hogy a néppárt távol áll minden felekezeti osztályérdektől és küzdelmeinek céljait nem holmi leplezett, titkos törekvéseket tűzött maga elé, hanem annak a programnak a megvalósítását, melyet ország-világ előtt hirdet. Felekezeti osztályérdekkel egy olyan minden irányban határozott férfiú, mint a minő Kaas Ivor, semmiképp sem tudná össze-egyeztetni az ő hívó, vallásos meggyőződését.

Becses nekünk ez a tanubizonyosság, s azért mindig nagyabecsültük Kaas Ivornak táborunkhoz való csatlakozását, táborunk munkásságában való részvételét.

Ha most még visszpillantunk arra a fényes múltú publicisztikai tevékenységre, melylyel a számbokréthy kerület néppárti jelöltje kitörölhetetlenül írta be nevét ujjabkori alkotmányos közéletünk évkönyveibe, ha figyelembe vesszük azt a bámulatatos sokoldalúságot, azt a nem csökkenő erőt, mély bölcseséget, mely egy hosszú élet tapasztalatán átsűrődve

az ő tollát az írott szó harcmezéjén most is vezéri rangra emeli, akkor egygyel több okunk van örüdeni azon, hogy a számbokréthy kerületben báró Kaas Ivor lobogtatja a néppárt zászlaját.

Vezesse győzelemre a kibontott lobogót! Éljen báró Kaas Ivor!

Szövetkezeti siker.

Szakolcza, jan. 13. 1903.

Tényleg annak kell neveznünk a szakolczai gazdasági és fogyasztási szövetkezet eredményét, melyet megdönthetetlen számok igazolnak.

Szakolczán négy év előtt az egész kereskedelem egy néhány kartellirozott szatócs kezében volt s ezek kénye-kedvének ki volt szolgáltatva az egész közönség, melynek módosabb része a szomszéd Morvaországban szerezte be nagyobb szükségleteit, a hol virágzó keresztény kereskedelmi osztály fejlődött ki épen a szövetkezeti eszméből kifolyólag.

Erre megkezdődött a szövetkezeti mozgalom Szakolczán. A nép összehozott 10 ezer korona tőkét, s megnyitott a szövetkezeti bolt, melynek négy évi összeforgalma az évenként kiadott, elfogadott és jóváhagyott zárszámadások szerint 1.059.711 koronát és 14 fillért tett ki. Tehát egy millió koronával többet! Páratlan siker egy szövetkezet életében. — A négy évi nyereség harmincezer koronát tett ki és a tiszta haszon, mely három részre osztott, 15 ezer koronánál többre rugott. Tessék hozzávenni még a kartell szétrobbantása által a vevőkre háramló hasznat, mely az áruért befolyt, 511.000 koronának legalább 10% át teszi ki, így aztán képet alkothatunk magunknak azon összegről, mely a szegény nép zsebében maradt. A tartaléktőke a befektetett üzletrész-összegnek felét teszi ki.

Tekintve e számokra, önkéntelenül is azt kérdi az ember, miképen lehetséges az, hogy egy szövetkezet önmagában nagyobb anyagi eredményt és sikert képes fölmutatni, mint a „hegyvidéki akció“ összes szövetkezeti boltjai? Hogyan lehetséges, hogy másutt egymásután beadják a kulcsot az ujonnan alakuló szövetkezetek és vezetőik, apostolaik kompromitálják a szövetkezeti eszmet és diszkreditálják a rép előtt, holott a szakolczai szövetkezet évi 812 korona 76 fillérenyi adót fizet, öt alkalmazottat tart és díjaz és soha senkitől sem segílyt, sem állami támogatást nem kért, sőt exportáló szövetkezetté lett, mely tagjai

terményeit is összevásárolja és exportálja. Ez a reális alapnak és a munkának eredménye!

Intelligenciánk legnagyobb hibája a nagy-képszerűség és a munkától való iszonyódás. Fehér asztalok mellett könnyű adni a nagy hazafit, spiczelni, szélnek eresztetni nagyhangú frázisokat és fitymálni. Ez a régi megszokott tempó, a mely azonban a modern XX. században nem válik be.

E század a munka százada; keleti kényelem szeretetünk hová vezet, nap-nap után tapasztalhatjuk. Kell-e fényesebb bizonyíték, az úgynevezett „Tisza-bank“ bukásánál? Óriási állami kedvezményekben és adómentességekben bízva, Tisza István gróf merkantilista ismereteire támaszkodva összehoztak nemzetünk legjobbjai 24 milliót, hogy megállapítsák a magyar ipart. Mennyi mezőgazdasági gyárat (hisz első sorban agrikulturnak állam vagyunk) és kisebb ipari vállalatot lehetett volna e pénzen létesíteni. Mennyi kivándorló existenciának és pusztuló kisiparosnak itthon kenyeret és munkát nyújtani. De nem ez történt, hanem a napilapok bombasztikus vezércikkeitől elbódítva, a megalomaniától elkapatva, kiviszik a verejtékes milliókat Balkánba s ott őt esztendő alatt irgalmatlanul elpocsékolják. Ezt teheti az angol, a germán, kinek százados ipara, óriási tőkéje van, de nem egy válsággal küzdő nemzet.

Legyen első sorban itthon erős mezőgazdaságunk és iparunk, majd utat nyit ez magának keleten, hanem alap nélkül csak légvárakat emelünk, a modern kor nem ismeri az ezeregy éjszaka keleti regéit. Szépek voltak, romantikusak is, de nincs bennök igaz élet.

A mit így nagyban látunk, ezt tapasztaljuk a kicsiben is. Intelligenciánkban s keresztény kereskedelmi osztályunkban hiányzik a munkakedv és a tanulási ösztön, a felületességgel párosult urhatnáság legfőbb jellemző vonása. Ily elemekkel reális pozitív munkát végezni teljes lehetetlenség, ez csak üres szélcsapkodás.

A szövetkezeti eszmének teljes és egész emberekre van szüksége, kik lemondanak az élet kényelméről, szórakozásairól és minden erejüket és idejüket a magasztos eszmének szentelik. Ne szónokoljunk és vezércikkezzünk, hanem cselekedjünk, ez legyen az ideál, mert sem régi huszárvitészségünk, sem hangos mellverésünk rajtunk nem segít.

Hogy pedig tárgyamra térjek, bátran merem állítani, hogy fogyasztási szövetkezeteink legnagyobb része nem áll reális alapon, mert nincsenek szakképzett vezetők. Nem akarok próféta lenni, de a jövő igazolja majd állításaimat.

őnzés, inkább az altruizmus elvének hódol. Takarékos lesz, ha tudja, hogy felesége van, gyermekei vannak. Ez igen szép vonás a legtöbbjében megvan, de természetesen nem valamennyiben.

Akad a házas drótosok között ember, a ki az élet küzdelmeiben megelégedik nejejéről, gyermekeiről. Nem csak nem küld nekik semmit keresetéből, de éveken keresztül mit sem hallat magáról. Erre azt a jellemző mondást használja a felvidéki nép, hogy: *zetyárril sza!* (Betyárrá lett, bitanggá lett.)

— Bitanggá lett a férjed? — kérdém azután Marinától.

— Nem, hiszen itthon van, — mondá, (mert bitanggá csak a „világban“ lehet a férj) — hanem elköttyvetelte földünket, rétünket amott a Vág-partján. Azt a szép rétet a füzessel, a rekettyebokrokkal, hol gyermekkoromban annyiszor legeltettem a Belana tehenünket. És itt keservesen sirva fakadt.

Mikor aztán kissé lecsendesedett, nagy bőbeszédűséggel előadta, hogy a falubeli zsidó, ki kicsike birtokuknak mindket oldalról szomszédja volt, cserét ajánlott a Marinaék közbeékelte földcskéjért egy másutt levő föld és rétdarabot. A csere ugyan nem volt egyenlő, de a zsidó ki-egyenlítette a különbséget pálinkával. S addig-

addig biztatta a férj Marinát, mint társtulajdonost, míg ez aláírt „valami írást.“ Az aláírás után néhány hét múlva a férj, az iszákos drótos, azt mondta nejeének, hogy most sokkal szebb földjük lesz ott a *szalka* tövében, a hol az a kápolnaszerű vasuti bakterház emelkedik a Vág zuhataga felett.

Az asszony jajveszékelt és hallani sem akart a cseréről. Kétségbeesetten futott a telekkönyvhöz, a zsolnai járás-bírószághoz, nem használt semmit. Egy fiskális útján pert indított, de a pert mindkét bíróság előtt elvesztette.

Most előhúzott a mellénye alól egy 32 rétből összehajtogatott írást, mely egészen elrongyolva volt. Látszik, hogy már nagyon soknak mutogatta.

— Itt van az ítélet — mondá — nagyságos uram, segítsen rajtam, magának sok ismeretsége van Budapesten.

(Ezek az emberek mindenkit megnagyságnak, még a tárcairót is.)

Csakugyan ítélet volt, a pozsonyi kir. tábla helyben hagyó végzése, melyben a trencsényi törvényszék ítéletét megerősíti.

— Jó asszony, két egybehangzó ítélet ellen nincsen fölébbezés, iparkodtam őt megnyugtanni. — Kell meg bírónak lennie a világon — tört ki

elkeseredve, hiszen én nem akartam a cserét. Férjem ugyan társtulajdonos, de engem meg nem foszthat a birtokomtól, ha nem akarom. Attól a birtoktól, amit apám, nagyatám művelt. Óh, az a gyönyörű füzes, az a szép rekettye sűrűség ott a Vág partján.

— Sajnos, az ítélet jogerős. Az ellen többé nincsen fölébbezés, mondám nagy rezignációval. (Istenem, miért nincsen annak a királyi táblának szíve, mikor olyan szép a füzes, olyan sűrű a rekettye-bózót, hol az ember a Belana tehenet legeltette gyermekkorában!)

— Nem, az nem lehet, — tört ki újra könyzapor között, — kell még bíróságnak lenni a világon! S elkeseredve, zokogva hagyta el a házat, hol hasztalan keresett vigaszt.

* * *

Ez alatt odakün megeredt az eső, mintha az ég is könnyezne a szegény asszonyra zudult igazságtalanság felett. És az ég könyhullása egy álló hétig tartott. Teljes hét napig ki sem mozdulhattunk a szobából. Átgázolhatatlan sár lepte el az agyagos utcát. Egyszerre kétségbeesetten rohannak be az emberek, hogy jön a Vág!

Rettenetes mondás van ebben, hogy *jön a Vág!* Az egyiptomi fellah boldognak érzi magát,

Ez alkalommal elmellőzöm a szakolczi szövetséget működési módjának vázolását, röviden csak felelnem kell az öt érő és gyanus forrásokból fakadó támadásokra.

Honnan szerzi be a szövetséget cikkeit? Onnan, a hol olcsóbban kapja és ott, a hol az összes vidéken levő kereskedők. Minden évben 20 vagon liszt jön Debrecenből, 7 vagon kukorica Békés-Csabáról és B.-Gyuláról, a zsir Budapestről, lencse, borsó Szepességéből stb. De hát a fűszerár? Onnan, a honnan a mi kereskedőkink szerzik. Ámde kérdem, honnan szerzik be a budapesti kereskedők ezen cikkeiket? Tessék csak készíttetni statisztikai kimutatást és a beszerzési forrásoknak gócpontja — Bécs. Ez nem ámtás, hanem való tény. Már csak nem képzelnek olyan fejelgágyára esett szövetségeti vezetőséget, mely míg az összes nyitramegyei kereskedők rövid uton a legközelebbi forrásokból szerzik be áruikat, addig ő merő hazafiságból végigsétaltatja ezen árut Bécsről Budapestig és onnan vissza Szokolcziáig s megfizetvén a kétszeres utat, a népnek keserves filléteit elfecsérli és a Bécsből és Hamburgból vásárló, de „hazafias“ kereskedők alacsonyabb áraival szemben kénytelen boltot csukni.

Tessék megteremteni első sorban a magyar kereskedelmet, Fiumét igazi kikötő várossá tenni, a kereskedelmet feljé terelni, bennünket a szomszéd osztrákokkal versenyképessé tenni és akkor tudni fogjuk kötelességeinket.

Szemünkre vetik, hogy alkalmazottjaink nem magyarok. A kereskedőnek első kelleke, hogy érte a nép nyelvét, a melylyel érintkezik. Ám erre is a tényvel felelek. A szövetségetnek öt alkalmazottja közül (3 segéd, 2 inas) négyen teljesen birják és beszélnek a magyar nyelvet s magyarországi illetőségűek. Tessék ezzel szemben kiszámítani, hogy az egész felvidéki „hazafias“ izraelita kereskedőkink között mennyi a százaléka azoknak, kik egy kukkot sem tudnak magyarul. Tudatában vagyunk feladatunknak s azért nevelünk magunknak keresztény kereskedelmi osztályt nemzetünk gyermekeiből, a melyre a tisztességes kereskedelem meggyökeresítésének fontos feladata vár.

A mi pedig a vezetést és a számadást illeti, hallottunk eseteket, hogy a központokkal összeköttetésben álló fiókok közül egyik-másik két, sőt három évig sem készített évszám számadást. Szövetségetünk évszám számadásai minden évben kinyomattatnak, jóváhagyás végett fölterjesztnek és bárki által megszerezhetők. Üzleti köny-

veink, főkönyvünk, pénztári naplónk mindenkor megtekinthetők és revidálhatók és bárkit meggyőznek arról, hogy csak a reális és pozitív munkának lehet eredménye. O.

Nyitra város pénzügyei.

Pettkes Géza városi számvevő ur a helybeli lapokban az én fenti cím alatt megjelent két közleményemre cáfolatképen, helyreigazító választ közölt.

A városi számvevő urnak ezen közleményeért köszönettel tartozom nemcsak én, hanem köszönettel tartozik a városi közönség is, mert alkalma van a város pénzügyeinek néhány részletéről olyan érvelések fölött bírálatot mondani, melyeknek tulajdonképen a város házában, a városi költségvetés tárgyalása alkalmával kellett volna elhangzani, ha a t. képviselőtestületi tagok többsége távollétével nem tűndökölne, hanem komolyabban és lelkiismeretesebben dolgozna.

A mi engem illet, én a városi számvevő urnak helyreigazításra irányított közleménye után most már nemcsak azon meggyőződésre jutottam, hogy a város pénzügyeire vonatkozó aggodalmaim teljesen indokoltak, hanem azon félelem fog el, hogy a város pénzügyeiben bábeli zavarok fognak előállani.

De térjünk át előbb a számvevő urnak helyreigazításaira, s azután vonjuk le a tanulságot.

Azt mondja a számvevő ur: a marhavágóhid és a tűzoltószertár felépítésére fölvetett költségek nem költettek el más célokra, hanem a közgyűlés határozata folytán, gyümölcsözőleg kezeltetnek.

Ajánlom a számvevő urnak, nézze végig a város összes nagy költségeinek ügyiratait, a legelsőtől, t. i. a városház építésére fölvetett költségtől kezdve, és akkor látni fogja, hogy én jobban vagyok tájékozva, és hogy azokról a most gyümölcsözőleg elhelyezett összegekről azért határozott a közgyűlés így, ment attól félt, hogy a pénz még egyszer elköltődik.

Azt mondja a számvevő ur, hogy 1903. évre az állami adók nem 37,000 koronával, hanem csak 19,712 kor. 82 fillérel tesznek ki többet, és hozzáteszi, hogy az adómentes házak után szintén 3403 korona 50 fillérel tesz ki többet.

Azt mondja továbbá: az összes egyenes állami adók 1902. évben nem tettek ki 200,000 koronát, hanem 213,000 koronát, mert az adómentes házak utáni községi pótdadó címén előirányzott 7000 korona alapjául vétetett 13900 korona állami adó. S hozzáteszi, hogy 1902. évre a összes községi pótdadó alapjául nem 200,000 korona, hanem 213,900 korona vétetett, az 1903. évre pedig 237,000 korona, a különbözet tehát nem 37,000 korona, hanem 23,100 korona.

Hát tisztázzuk a helyzetet t. számvevő ur.

Az 1902. évre szóló városi költségvetésnek 18-ik oldalán, a városi pénzügyi bizottságnak, és Pettkes Géza v. számvevő urnak aláírásával ellátott fedezeti javaslathoz, ezek mondatnak:

„Következő községi adókievetési kulcsot hoz javaslathoz: a) az összes 200,000 korona illetve a zabori házbér és házostályadó levonásával fennmaradó 198,141 kor., egyenes állami adó után kivetendő 330/0.“

Ha egy városi költségvetés a valóságot hiven tükrözteti vissza, és ha egy városi pénzügyi bizottság

alapos munkát és javaslatot terjeszt elő, akkor 1902-ben Nyitra város összes egyenes állami adói 200,000 koronát tettek ki.

S ugyanez áll 1903. évre is — mert a folyó évi költségvetésnek 18-ik oldalán, ugyanez a pénzügyi bizottság és a számvevő ur is, a fedezeti javaslathoz azt mondták, hogy:

„Következő községi adókievetési kulcsot hoz javaslathoz: az összes 237,278 korona 72 fillér, illetve a zabori házbér és házostályadó levonásával fennmaradó 234,732 kor. 82 fill. egyenes állami adó után kivetendő 330/0.“

Ebből senki sem olvashat ki mást, mint azt, hogy 1903. évben, az összes egyenes állami adók összege kerek 237,000 koronát tesz ki.

S ha a városi közönség számára közszemlére kitett, s a városi képviselőtestületi tagok között nyomatásban szétszórt költségvetés hiteles, akkor a számvevő ur a fenti adatokkal szemben nem mond igazat, ha pedig a számvevő ur mond igazat, akkor a városi költségvetések nem felelnek meg a valóságnak, és burkolt számcsoportosítással akaratosan is félrevezetik a közönséget.

Én azt hiszem, hogy a t. számvevő ur téved, mert ha az ő saját számadatait ellenőrizzük, a következő eredményre jutunk, azt mondja ő, hogy 1902. évben az összes egyenes állami adók kitétek 213,900 koronát. S azután kifejti, hogy 1903. évre nem 37000, hanem csak 19712 korona 82 fillérel emelkedtek, az adómentes házak után pedig 3403 korona 50 fillérel. Már most adjunk össze: 1902. évi összes állami adók: 213,900.—

1903. évre emelkedés 19,712.82

1903. „ adómentes házak

után számított többlet 3403.50

ez mindössze nem tesz ki csak: 237,016.32 fillért! Hol van a többi 262 korona 40 fillér.

Ha a számvevő ur állítása szerint 1902. évben adómentes házak utáni egyenes állami adóalap 13900 koronát tett ki, s ettől 7000 korona városi pótlék lett kivétve, ez annyit jelent, hogy a pótdadó több, mint 5000-t tett ki, és az 1903. évi 23700 korona után — ezen arányban — 11850 koronának kellene befolynia! Minthogy pedig a számvevő ur szerint, az 1903. évi többlet csak 3403 korona 50 fillért tesz ki, 7000+3403.50=10403 korona 50 fillér, vagyis 1446 korona 50 fillérel kevesebb. — Már pedig ez nézetem szerint nem lehet, mert hiszen 1903. évre a pótdók százaléki nagysága nem lett csökkentve. Ennélfogva itt hiba van a számvevő ur krétájában, vagy a könyvekben.

Föltűnik nekem azon tény, hogy az adómentes házak utáni pótdók eddig mindig a bevételek között szerepeltek a költségvetésekben, így például 1897. évre 2587 forint, 1898-ra 2426 forint, 1899-re 2029 forint, 1900-ra 7495 korona, 1901-re 6797 korona, 1902-re 7000 korona és ez eddig mindig jó volt, szabályszerű volt, ilyenek találta a számvevő ur, a pénzügyi bizottság, a városi képviselőtestület és a megyei számvevőség is. Most pedig egyszerre kihagyják ezt a 7000 koronás bevételi tételt: a nélkül, hogy érdemesnek és kötelességüknek találják akár csak egy szóval is megokolni.

Ha pedig a számvevő urnak állításai még sem tévesek, akkor úgy neki, mint a városi pénzügyi bizottságnak kötelességében áll, a városi költségvetésben a tételeket világosan kitüntetni, és minden változást kel-

„mikor a Nilus elmegy a sivataghoz“ s ehínségnek néz elébe, valahányszor „a sivatag elmegy a Nilushoz“: de a felvidéki tótnak nem olyan szent folyója a Vág. Az örül, ha nem látja. Csak maradjon otthon. Sőt gátakat, torlaszokat emel, hogy ne merjen közeledni a faluhoz, vagy a merre a tőle kicsikart szántóföldek terülnek. A megrendszabályozott folyó duzzog a korlátok között, döngeti az ellene emelt falakat, s ha sikerül át-törni, övé akkor a nagyvilág. Most is úgy történt. Kimentünk a vasúti töltésre és Marcsektől egész Vágbesztercéig egy tenger tárult fel szemünk előtt. A gondosan művelt földek felett gerendák, ölfá, kékék, tutajmaradékok, elemelt házfödelek, káposzta termés, deszkakerítés uszott össze-vissza rendetlenül. Pizskos-sárga hullámaikat nagy robajjal görgette tovább a szilaj fejedelmi Vág, s rabolt zsákmányával lélekszakadva vágta-tott tovább.

Soha sem láttam ilyen bolondos, örületes vizet. Tíz felé is folyt egyszerre az áradat közepében. Előtte egy mozdulatlan tenger, melynek közepében erre is arra is keresztül-kasul vágta a zabolátlan ár. A távolban is csak az uszó-tárgyakról lehet megítélni, hogy merre van a hőmpölygő roham. És jaj annak a térnek, melyen keresztül száguld a vízár. Ha csak ellepi, kiönt

az néhány nap mulva lefolyik, de mikor a völgy síkságán új görgeteg támad, ott századokra fennmaradó rést út, a réteket, földeket felszántja köbeható ekejével s annyi kavicsot hagy ott, hogy egy falunak három nemzedéke sem bírja kitisztítani. Azért van a Vág völgye annyira össze-vissza kaszabolva. Igazi korlátlan kényur e folyó. Annyi ágya van, amennyi neki tetszik. És ha már ezeket is megunta, új fekhelyet váj, neki nem parancsol a törpe emberi féreg. Nem törődik sem a telekkönyvvel, sem a kataszterrel. Ezt a völgyet az ő nevére telekkönyvezte a természet, hát minek tolakodnak neki oda mások!

Sajátságosan szeszélyes ilyenkor a Vág folyó. Néha egy egész dűlőt átvész a túlsó oldalra, hogy csak úgy dűledezve néz rá a tulajdonos. Máskor az egyikőtől elvesz, a másiknak ad, mintha ő volna hivatva igazságot szolgáltatni a bocskoros tótnak, kinek ugyis ritkán jut ki az igazságból, kivált ha úrfelével vagy zsidóval gyűl meg a baja.

Incelkedik a kataszterrel. A hol az előtt buja rét terült el, most törmelék mező fehérik, s viszont merre a folyó ágya feküdt, iszapos, televényes termő föld keletkezik.

Néhány nap mulva eltakarodott a víz. Az iszappal bevont földeken tövestől kitépott famaradékok, szemét, kő volt összedobálva szerte-

széjjel. A sárból itt ott fűzfagyökerek meredeztek az égnek, melyeket tudja Isten honnan hozott a folyó, valahonnan Árvából, Kralovából. Ez a „szegény ember erdeje.“ Az ideuszott fatörzseket összeszedik a falu szegényei, a kiknek sem erdő-részők, sem fajutalékuk nincsen.

De legmeglepőbb volt maga a völgyfenék.

A Vág felfalta a saját tulajdon partját, sőt a mellette levő földeken mély kavicsos folyóágyat vájt a görgeteg mintegy 50 lépés szélességben, közepén mintegy gúnyképen csörgedezett egy ér. Az új folyóágy éppen azt a földet szelte keresztül, melyet a zsidó elperelt tőlük. A cserébe kapott föld, mely kissé távolabb esett az ártól, épen maradt.

Mikor ezt értesemre adták, akkor jutott eszembe Mariánának szava: Nem, az nem lehet, kell még bírónak lennie a világon.

A zsidó koersmáros futkosott, kapkodott fűhöz-fához. A Vág ilyen áradása hallatlan volt száz év óta: de a dolgon nem lehetett többé változtatni.

A Vág ítelt. A Vág ítélete jogerős.

Az ellen már csakugyan nem lehet felel-bezni!

X.

lően megokolni. Így például el kell különíteni azon egyes állami adókat, melyek *tényleg* ki vannak vetve, és befizetendők és el kell különíteni azokat, melyek az adómentes házak után csak azért vannak kiszámítva, hogy utánok a községi pótdadó kivethető legyen, de *tényleg* be nem fizetettek.

Megokolandó volt részletesen az is, miért hagyták ki 1903. évre az 5497 korona 74 fillér megyei pótdadó *becselt*, mert ha ezen — milleniumi, megyei, házipénztári és országos betétpótdó — pótdadók *külön* szerepelnek a kiadások között, okvetlenül *külön* kell fedezetül szerepelniük a bevételekben is!

A számvéő urnak azon állítása, hogy ez csak „egyszerű számtételi kérdés”, határozottan *téves*. Azt mondja ugyanis a számvéő úr, hogy ezen 5497 korona 74 fillér pótdadó fedezetet nyer a községi pótdadó bevételekben. Ne vegye rossz néven a számvéő úr, de ez így egy valóságos abszurdum, sőt feltűnő botlás!

Hát a mi fedezetet nyer a községi pótdadóbevételekben, azt mind nem kell ellentételezni? Hiszen akkor 1903. évre éppen 111,481 korona 74 fillért nem kellett volna ellentételezni, mert éppen ennyinek kell a költségvetés szerint a községi pótdadókban fedezetet nyerni!

Nem, igen tisztelt számvéő úr, ez a dolog így áll

A város befizet 1903. évre:

1. Milleniumi pótdadó	1943 kor. 16 fill.
2. Megyei házipénztári pótdadó	2399 „ 72 „
3. Orsz. betétpótdó	1184 „ 86 „

Összesen: 5497 kor. 74 fill.

Ha ezen pótdadót a városi pénztár kiveti, minden egyes adózó polgárra *külön*, ergo be is hajtja, akkor be kell vezetni a bevételekbe is *külön*, mert a városi polgárok ezen összeget a városi pótdadók *fölül* fizetik. Ha pedig a város ezen 5497 korona 74 fillért nem vet ki az egyesekre, hanem kifizeti helyettük a városi községi jövedelemből s pénztárból, akkor ez oly kiadás, melyet *külön* fedezettel bírónak mondani nem lehet, hanem ez időre rendes kiadási tételt nem képez.

S mit mond erre nézve maga a t. számvéő úr az 1903. évi költségvetési javaslat 7-ik oldalán? Ezeket

„Megjegyeztetik, hogy ezen vármegyei pótdadók a város községére, a városi pótdadóval együtt **egyé-
nenkint** vettettek ki és szedettek be.”

Hát ha *egyéenkint* vettettek ki, akkor *külön* bevételi tételként is kellene szerepelniük. Quod erat demonstrandum!

(Vége köv.)

Ujdonságok.

Személyi hírek. Rudnay Béla, budapesti főkapitány, f. hó 16-án vármegyénkől, Divékújfaluról Budapestre utazott. — Rakovszky István és Trubinyi János orsz. képviselők e hó 16-án Nyitrára érkeztek; — Rakovszky képviselő Nemese kanonok urnak vendége volt s e hó 17-én a számbokréthi kerületbe utazott. — Zboray Miklós neppárti képviselő, mint másutt jelentjük, szintén megfordult a számbokréthi kerületben.

Dr. Würmer Károly nyitrai ügyvéd elhalálása folytán a pozsonyi ügyvédi kamara lajstromából töröltetett, irodájának gondnokául az ügyvédi kamara Szécsi Ferenc nyitrai ügyvédet rendelte ki.

Eljegyzés. Druga János érsekújvári járásbírói albiró jegyet váltott Boltizár Miklós, péterfalvai földbirtokos kedves leányával Margit kisasszonnyal. — Buchwald Béla, a Buchwald Sándor vasbutor és fémáruháza es. és kir. udvari szállító cég beltagja Budapestén, eljegyezte Kramer Adolf helybeli nagykereskedő leányát, Nelly kisasszonyt.

Juristabál Nyitrán. A nyitrai kir. törvényszék, ügyészség és járásbírói bíróság, ügyész és jegyzői kara valamint a kir. törvényszéki orvosok 1903. évi február 7-én Nyitrán, az „Arany-Szarvas”-szálló nagytermében a Ferenc József-alap javára jótékony célú zártkörű táncestélyt rendeznek. Kezdeté este 9 órakor. Belépőjegyek: család-jegy 7 kor., személy-jegy 3 kor. Jegyek előre válthatók Huszár István úr könyvkereskedésében.

Halálozás. Burza József, nyugalmazott nagytapolcsányi jegyző, a nyitrai megyei kórházban elete 39 évében elhunyt. Öt árva maradt utána. — Hrdlicska János, nagytapolcsányi aljegyző ifjú korában Nagy-Tapolcsányban jobblétre szenderült.

— Palásthy Vilmos törvényszéki bírót súlyos gyász érte f. hó 16-án. Édesanyja 83 éves korában, hosszú szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után jobb létre szenderült. Fogadja a bíró ur ezen alkalommal őszinte részvétünk nyilvánítását. — Altman Gyula nyitrai kávéháztulajdonost e hét szerdára virradó reggelén halva találták ágyában. Orvosi vélemény szerint szélhűdés okozta halálát.

Meghívó. Zobor-hegyközség f. 1903. évi január hó 25-én d. e. 10 órakor Nyitrán, a városi nagytermében rendes közgyűlést tart, amelyre a zabori szőlőbirtokosok tisztelettel meghívottak. Nyitrán, 1903. évi január hó 11-én. **Lőrinczy Gyula**, hegyközségi elnök. — Közgyűlési tárgysorozat: 1. Elnöki jelentés. 2. Hegyközségi penztárnok megválasztása. 3. Az 1902. évi zárszámadások felülvizsgálata. 4. Az 1903. évi költségvetés megállapítása. 5. Választmányi előterjesztés a felfogadott útkaparonak egész évre való szerződötése iránt. 6. Lazaricza János szőlőbirtokosnak felebbezése a 46/902. számú választmányi határozat ellen. 7. A hegyközségi tagok által a közgyűléshez intézett indítványok, a menyében azok a közgyűlés napját legalább 5 nappal előzőleg adattak be.

Műkedvelői előadás. Már a mult számunkban adtuk hírt arról, hogy a helybeli ker. nőegylet f. hó 24. és 25-én műkedvelői előadásokat rendez. Amint eddig tudomásunkra jutott, a két est műsora a következő főbb pontokból áll: jan. 24. 1. nyitány, előadja Balogh zenekara; 2. báró Löwenthal Károly, világhírű művész zongorajátéka; 3. egyfelv. vígjáték; 4. énekszámok; 5. kuruc nóták stb. stb. Jan. 25. 1. Zöldi Tilda a magy. kir. opera fiatal tagjának énekelő előadása; 2. vígjáték, 3. több énekszám; 4. Szántó János bécsi zeneconservatorista zongorajátéka. Figyelmeztetjük a közönséget, hogy a január 25-iki másodnapi előadásra is a jegyek a Fürst-
fele dohánytözsében már válthatók. A rendezőség újlag tudatja, hogy a Szarvas szállóában e hó 24-én a színi előadás után megtartandó közvacsora és táncestélyre külön meghívók nem lesznek kibocsátva s hogy az ezen résztvevés a Fürst-
fele tözsében és a Szarvas szállóában kihelyezett íveken jegyezhető.

Szent Antal „bácsi”. A nyitrai irgalmas Testvérek templomában, a jobb oldali hajóban van Szent Antal szobra. A szép kivitelű szobor mellett egy perzselé van kitéve, melyben a Szent Antal kenyerére felajánlott adományok gyűlnek össze. A multkor, az oltáregyleti segítségadás alatt, dél tájban egy apró gyermek, körülbelül négy éves úri leányka vetődött a templomba. Kis kezében erősen szorongatva valamit, egyenesen a szobor felé tartott. Tudtam, miben tőri a fejét. Ugyan mit mondana — gondoltam — ha kérdőre vonnám? Hirtelen elibe állva megkérdeztem: Hova mész? Szent Antalhoz, volt a felelet. Ki az a Szent Antal? kérdeztem tovább. E kérdés szemmel láthatólag zavarba hozta, de nem sokára kibögte, hogy „bácsi”. Gyerekésznek bácsi mindenki, a ki a családdal ismerős, különösen a kitől valami jót lehet várni. Bácsi tehát Szent Antal is, a kinek tisztelete a katolikus családokban újabb időben általános elterjedt. Mosolygunk a gyermeki naivságon, de a valóságtól nem áll éppen messze az a felfogás, mely a gyermek feleletében kifejezésre jutott. Szent Antal valóban egy jó „bácsi”-nak a tulajdonságait juttatja eszünkbe, valahányszor az ő hathatós segítségének áldásaira gondolunk. Valamint egy jó bácsihoz soha sem fordulnak hiába a rokonok, hanem minden ügyükben, minden szükségükben nála támogatást és segítséget találnak, ha arra érdemesek, úgy Szent Antalhoz sem könyörög hiába a hívő nép, mely az ő rokona a hit, bizalom és a felebaráti szeretet szent érzései révén. Nem könyörögnek hozzá hiába a vagyonosok, kiknek mindennemű segítséget nyújt, nem a szegé-

nyek, kiknek kenyeret ad a vagyonosok által felajánlott alimizsnából. Innét van, hogy az irgalmas Testvérek Szent Antal-perzselébe minden héten összegyűl valami a szegények kenyerére. A mult évben ezekből az adományokból több, mint 600 kenyeret osztottak ki szegény iskolás gyermekek és egyéb szűkölködők között. A város szegényeinek, különösen az iskolát látogató szegény sorsú gyermekek érdekében melegen ajánljuk a város katolikus közönségének figyelmébe Szent Antal „bácsi” perzselét.

Január havi esküdtek. A folyó év I. negyedében tartandó esküdtszéki tárgyalásra behívtak a következő esküdtek: Rendes tagok Kreczák Cyrill Szeicz, Jeszenszky Géza Patvaróc, Leidenfroszt Károly N.-Bossány, Lelkes Zsigmond N.-Rippény, Lang Rezső Vágújhely, Frommer Pál N.-Pann, Lacsny Pál Vágújhely, Rajnoha Mihály Ó-Széplak, Raffmann Mór Nyitra, Prudovits Lajos Érsekújvár, Reiner János Nyitra-Pereszély, Dióssy Imre Sz.-Mihályúr, Szold Lajos Bajmócska, Galbavy József Vágújhely, Firtász Adolf Sz.-Kassán, Finka Gyula F.-Helbény, Szentgyörgyi József Csornok, Stern Mór Érsekújvár, Toman Rezső N.-Tapolcsány, Dittert Győző F.-Szőlős, Kropácsi János Banka, Tomek Gyula Vágújhely, Koronthaly Jenő Szottina, Kubinyi Jenő Lakacsi, Schneider Nándor Jablonicz, Weisz Sándor Érsekújvár, Filó István Privigye, Tóth Béla Tavarnok, Miskovics István N.-Tapolcsány, Chmilovszky János Érsekújvár. — Póttagok: (valamennyi Nyitráról) Fuchs Zsigmond, Neugebauer Nándor, Boxhorn Vilmos, Julás Sándor, Khon Rezső, Fischhoff Jozsef, Kramer Mór, Boróczy Márton, Lika János, Craus István.

Ujságírók pöre. F. hó 15-én tárgyalta a nyitrai kir. törvényszék Clair V. és Grünfeld N. ügyét. Clair ujságpolemiába keveredett Grünfelddel s végre megúván a dolgot, őt becsületében megsértette. Minthogy a vádló újabb tanukat kíván kihallgattatni, a tárgyalást elodázták.

A kenyér-osztó bizottság mult évi december hó 22-én megalakulván, városunk szegényei között, kor- és vallaskülönbség nélkül, a kenyér-osztást december 24-én megkezdte és azóta naponta délután 1/25 óráig, a helybeli tűzoltók őrsozájában folytatja. Hogy mily nagy a nyomor és a kenyér-osztásra mily égető szükség volt, arról fogalmat alkothat az, a ki szíves érdeklődésből annak eszközzését megtekinti. Mihelyt a bizottság a kellő anyagi eszközökkel rendelkezeni fog, a folyó év március 1-ig tervbe vett kenyér-osztást, úgyszintén a tej-kiosztást és a melegedő szobák feállítását a téli időszakban állandósítja, mi végből a nagyobb vidéki városokat a sajtó útján társulásra hívta fel. Azon kérelemmel járulunk tehát a nemeslelkű emberbarátokhoz, hogy a nagy nyomort bármily csekély adománnyal enyhíteni, e gyűjtő-ívet a sajtó útján közölni és a befolyt adományokat közvetlenül Ronchetti József úrhoz, mint a kenyér-osztó bizottság pénztárosához juttatni méltóztassanak. Addig is, a míg a begyűlt adományok hírlapilag nyugtázva lesznek, fogadják az inségesek nevében előre is kifejezett hálás köszönetünket! Kelt Nyitrán, 1903. jan. 1-én. Tisztelettel *dr. Rudnay Sándor*, bizottsági elnök.

Adakozás a felsőbb leányiskolai segélyző-alapra. (Folytatás.) Utolsó közleményünk óta a következők adakoztak a segélyző-alapra: id. özv. Wodianer Albertné báróné Abbazia 100 kor., Bundala Mihály lelkiigazgató Budapest 2 kor., Fiebig Alajos nyitra-zerdahelyi plebános 5 kor., Puchovszky Bálint dr. sz. széki jegyző 20 kor., Czeizel Antal kosztolna-mitici plebános 5 korona, V. osztályunk tanuló 2 kor. 60 fillért; összesen 134 kor. 60 fillér. Az előbb nyugtázott összeggel: 1154 kor. 88 fillér. Számnak elég szép, de tőkének még kevés arra a nemes célra, melyre gyűjtünk, hogy t. i. annak a kamataiból majdan szegénysorsú tanítványainkat tankönyvekkel s esetleg más szükséges iskolai szerekkel elláthassuk.

A jövő meg fogja mutatni, hogy jó ügyet szolgálunk, midőn a kath. szellemű művelődésnek a női nem között való terjesztéséért buzgólkodunk és nem akarjuk megengedni, hogy a más elveknek hódolók más szellemben tegyék ezt meg helyettünk. Ma még nem mindnyájan látnak bele a dolgok jövő fejlődésébe, előttünk tisztán áll a jövő. Sokan az elemi iskolai tanügy fejlődését sem látták előre, most már nézhetik, fejcsóválva. Azért azokhoz, a kik súlyt fektetnek a kath. tanügy fejlődésére, további szives adományokért fordul Dudek János dr. igazgató.

Farsangi naptár. A nyitrai kath. közművelődési és segélyező-egylete az egyleti pénztár javára Nyitrán, 1903. évi január hó 25-én saját helyiségében (Vármegyeház-ter 8. sz. alatt) zártkörű táncvigalmat rendez. Kezdeté este 8 órakor. — A negyedi kath. kör ma január hó 18-án a kör helyiségében a kath. kör könyvtára javára szintén táncmulatságot rendez. Kezdeté este 7 órakor. Belepti-díj személyenkint 1 korona.

Vizsgálat egy körjegyző ellen.

Ferényi Antal, trencsenteplai körjegyző ellen a trencsénmegyei közgyűlésen azon panasz merült fel, hogy az utóbbi puchó-illavai választást megelőzőleg a kerületben nemcsak korteskedett, hanem a vármegyei papságot több száz hallgató jelenlétében különféle trágár kifejezésekkel becsmérelte. A vármegyei hatóság a jegyző ellen fegyelmi vizsgálatot rendelt el, melynek vezetésével Nemák főjegyző bízott meg. Ferényi jegyzőt jan. 16-án egész nap kihallgatták Illaván. Ez ügyben 11 tanu is lőn beidézve.

Nyilatkozat. Az „Uj Lap“ f. évi 10-ik számában egy rövid hír jelent meg, *állítólag* Trencsénből, mely szerint a trencsényi ág. ev. lelkész bírsággal fenyegette volna azokat, kik „husvéti gyonásukat el nem végzik“. Krizsan Zsigmond esperes-lelkész úr ezt alulírottához intézett soraiban aljas rágalomnak nyilvánítja. Csekély magam részéről még azt fűzöm hozzá, hogy a katolikus lapok szerkesztősegeinek fellette nehéz munkáját nagyon megkönnyitene, ha minden tudósítóról alapos információjuk volna. Akkor meg nem eshetnék, hogy hamis hírrel felültessek, mert az ilyen félrevezetés mögött rendszeren valami rejtett cél lappang, esetleg az, hogy másokra kenhesse az ódiomot. — Trencsén, 1903. január hó 14-én. *Czeizel György.*

A hajszá vége. Brestyenszky Kálmán, privígyei birtokos ellen, úgy hisszük, utolsó hajszá tárgyalatott jan. 16-án a nyitrai törvényszéknél. Ez alkalommal azzal vádolták, hogy 1901. évi okt. 30-án Divékujfalun nagyobb tömeg eltt azt állította a privígyei főszolgabíróról, hogy Mokris Janost tiltott fogházásért azért büntette 100 koronával, mert ez az ember a néppártra szavazott; holott egy szolgabíró egy nyulnak tiltott időben történt lelővéseért csak 6 koronával bírságotlaktovábbá, hogy Brestyenszky Kálmán Markhot Gyula nyitrai megyei alispánról egy felebbezésben azt állította, hogy Markhotot ellene (Brestyenszky ellen) való ítélkezésében politikai bosszú vezérelte. Ez utóbbira vonatkozólag megjegyezzük, hogy Markhot Gyula a vádat visszavonta, de a buzgó kir. ügyész a vádat hivatalból fentartotta. — Brestyenszky a tanúk vallomása szerint azt állította: Ismerek én itt egy embert, a kinek már az apja is. meg a nagyapja is ingyen húzták ki az emberek fájós fogait és habár erről tudomással is birt a jegyző, meg az orvos, nem jelentettek fel, csak most és a főbíró őt 100 koronára bírságotlta, holott az ilyenekre a legkisebb büntetés 1 korona. Én nem tudom miben áll ez ember büne, csak annyit tudok, hogy néppárti. De tudok én egy más esetet is. Nálunk egy szolgabíró tilos időben nyulat lőtt, ezt az esetet is feljelentettek, és ezt a szolgabíró egy másik szolgabíró 3 frtra büntötte, holott a kihágás legkisebb büntetése 5 forint. A mai tárgyalásra tanukul megjelentek Rakovszky István és Trubinyi János orsz. képviselők, Kuniczky József és Steffel Ede esperes

urak. Lulyák Antal körjegyző, dr. Filberger Gy., Abaffy szolgabíró, dr. Weil ügyvéd stb. A tárgyalás azonban röviden végződött. Mazóly Antal kir. táblai bíró, elnök, ugyanis kérdést intézett a felekhez, nem óhajtanak-e valami indítványt betervezni: Mérey Lajos védő kijelentette, hogy fele a fellebbezésben sem az alispánt, sem a főszolgabírórt sérteni vagy meggyanusítani nem akarta s kérte az elnököt, engedné meg, hogy Brestyenszky ezen nyilatkozatát a kir. törvényszék előtt is megismételje, a mi meg is történt. Mire Chudovszky ügyész a vádat elejtette, mondván, hogy e megkövető nyilatkozatot elegendő elégtételnek tartja, úgy a személyi, mint a hivatalos becsülettel szemben. Mérey Lajos tiltakozik az ellen, hogy e nyilatkozat „megkövető“ lett volna, mert az csupán az igazságnak férfias és és lovasias kijelentése. A bíróság rövid tanácskozás után jegyzőkönyvet vett föl a nyilatkozatról s a további eljárást beszüntette. Reméljük, vége is lesz már egyszer e politikai jellegű hajszának.

Választás a számbokréthi kerületben. A számbokrét kerületi néppárt végrehajtó bizottsága Zboray Miklós országgyűlési képviselő elnöklete alatt f. hó 14-én Nagy-Bélicen értekezletet tartott és azou egyhangulag és nagy lelkesedéssel báró Kaas Ivort elfogadta képviselő jelöltül és őt erről nyomban értesítette. Az illustris jelölt e hó 18-án Chinoránban kezdi meg körutját. Onnan az nap még Nadlány és Szkaacsányban fog programbeszédet mondani. Hogy a többi községekben a programbeszédet mikor fogja tartani, arról az illető községeket a pártelnökség fogja értesíteni.

A számbokréti választás. Nyitra vármegye központi választmánya január 15-én állapította meg a számbokréti választás határnapját és tisztikarát. Az ülésen megjelentek: Markhot alispán elnök, Lakits István dr., Kostyál Miklós dr. főjegyző, Gyurky Géza dr., Árpássy Imre, Dudek János dr., Faschler Ferenc, Rudnay Sándor dr. polgármester, Klobusitzky Károly dr. előadó. A választás napja január 30-ára (péntekre) tüzetett ki. Választási elnök Simonyi Alajos számbokréti ügyvéd és földbirtokos. Ugyanaz, ki Rakovszky István megválasztása alkalmával elnökölt; küldöttségi elnök Kvassay László nagybéli birtokos, volt orsz. képviselő; másodelnökök Orkonyi N. és Köves László dr.

Új biborosok? A „Politische Korrespondenz“ nyomán több magyar lap közölte azt a szárnyra kelt hírt, hogy a pápai jubileumi év befejeztével, márciusban konzisztórium fog tartatni, melyben több új biborost neveznek ki. Ausztria és Magyarország biborosai közül a közel múltban ketten hunytak el, Missia laibachi herceg-püspök és Schlauch nagyváradi püspök. Az így megapadt biborosi testület kiegészítésére magyar részről Samassa egri érsek és Majláth gróf erdélyi püspök neveit emlegetik a jelöltek között. Mig osztrák részről leginkább Katschthaler salzburgi és dr. Kohn olmtzti hercegecskek jöhetnek kombinációba. A „Pol. Korr.“ ezen hírt nagy fentartással kell fogadni. Értesülésünk szerint ugyanis a magyar kormány egy új biborosnak a kinevezése iránt eddig mindössze annyit tett, hogy tudakozódott Rómában, vajjon nem támasztana-e a Kúria nehézségeket azon esetre, ha a kormány az egri érsek kinevezése érdekében hivatalosan is latba vetné a tekintélyét? A Kuria bizonyos személyes jellegű alakszerűségeknek az elintézésétől tette függővé választát, melyet a kormány rövid idő alatt meg fog kapni.

A privígyei kath. legényegyesület január 11-én tartotta rendes közgyűlését. Guba Pál elnök jelentésében beszámolt az egyesület mult évi működéséről, mely nagy tevékenységről tesz tanuságot. Rendeztek két egyházi s egy hazafias ünnepelyt, 9 felolvasó estelyt és 5 színelőadás. Hetenkint tartottak 2 énekorát és meg-

tanultak 70 magyar népdalt. Beszereztek templomi zászlót és építettek kuglizót. Könyvtáruk több mint 500 kötetből áll. Ezt a Fmke 183 kötetrel gyarapította, a mivel az egyesületet a magyarosodás terén kifejtett buzgalmaért kitüntette. Az év folyamán át több tekintélyes férfiú lépett be alapító tagnak, így Vaszary hercegprimás, Császka érsek, Bende, Dezsőffy, Rimely megyés püspökök, Havran János, dr. Major Ferenc! — Az egyesület pénzügyei rendezettek és habár a hátralékok nagyobb összeget képviselnek, 500 korona törzsvagyona van a takarékpénztárban. Lapokra 60 koronát fordítottak. Az ifjuság az önművelődés, a hitélet és magyarosodás terén igen szép sikereket mutatott fel, a mint ezt naponkint is örömmel tapasztalják. Mind ebből látható, hogy az egyesület jól tölti be hivatását és hogy intencióját minden egyes tagja átérzi. Mindezt a fáradhatatlan, az aldozatkész és az akaraterős Guba Pálnak köszönhetni. Igazán csodákat művel a szeretettel, melylyel az ifjuság iránt el van telve. Éljen soká!

Határszéli rendőrkapitányság Pozsonyban. A határrendőrségről szóló törvényjavaslat tárgyalása alatt Trubinyi János néppárti képviselő rámutatott arra a veszedelmes beözönlésre, melynek ki vannak téve az ország északnyugoti részei a magyar-morva határszélen. Cseh és Morvaországból tömérdek kétes egzisztencia özönlök az országba, iparosok, munkások, foglalkozás nélküli egyének, a kik itt vagy a szociáldemokratizmus, vagy a mi még sokkal veszedelmesebb a cseh-tót egység államellenes utópiáit terjesztik. Kérte ennélfogva a belügyminisztert, hogy Pozsonyban határszéli rendőrkapitányságot szervezzen. A miniszter méltányolva Trubinyi felszólalásának iudító okait megígérte, hogy Pozsony városát is felveszi azon állomáshelyek közé, melyeken határszéli rendőrkapitányságot szándékozik felállítani. A cseh-morva beözönlés ellen Pozsonyon kívül még Csacán is szerveztetik határszéli rendőrség. Mind a két állomás magyar nemzeti szempontból kiváló fontossággal fog birni.

Nyílt tér.

(E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.)

Igen tisztelt

**Juhari és Furda cégnek
Nyitrán.**

Szoros kötelességet vélek teljesíthetni, midőn a szeredi templomban, legnagyobb szakértelem és lelkiismeretességgel végzett munkálatukért ezen sorokat, megérdemelt elismerésül juttatom kezükhez. Nem a pusztá szokás, hanem egész bensőbeni meggyőződésből és Önök irányában érző hálám arra készítenek, hogy Önöket a templomfestés, templom-díszítés és aranyozás terén, bátran és nyugodt lelkiismerettel ajánljam.

Templomban végzett stylszerű, diskret és szolid festését, már egyszer méltattam, most csak a főoltár újítását, festését és aranyozását akarom kiemelni, melyeket a templom-festéssel oly ritka összhangzatba sikerült Önöknek hozni.

A főoltár stylszerű atalakítása, finom műérzékkel eszközölt színezése, szolid aranyozása és a főoltárkép megújítása, mesterkezükre vallanak. A kinek csak alkalma volt eddig az utolsó két évben Önök által végzett templom-díszítést megtekinthetni, mindenki csak a legnagyobb elismeréssel adózott Önöknek.

Fogadják jó hiveim nevében és nevemben, Isten nagyobb dicsőségére legutányosabb áron végzett szép munkájukért, a legszebb köszönet és hála kifejezését.

Kiváló tisztelettel

Szered, 1903. évi január hó 13-án.

Polatsek Ernő,
szeredi plebános.

Irodalom.

Az apostoli tábori püspökség története.

Engedje meg t. Szerkesztő ur, hogy b. lapjában egy könyvet, mely úgy tartalmánál, mint szerzőjénél fogva reánk nézve kiválóan érdekes, ismertessek.

Címe: „Geschichte der K. u. K. Militär Seelsorge und des Apostolischen Feld-vicariates“, írta Belopotoczky Kálmán dr. tábori püspök megbízásából: Bielik Imre titkárja, ki mellesleg megjegyezve a mi egyházmegyénk papja. A szerző kitűzött célját, a tábori lelkeség szervezésének történetét kezdettől a mai napig derekasan megoldotta. Nehéz feladat volt, mert a mű, a mint elöttek fekszik, úttörő munka. Eddig nem akadt ugyanis történetíró, a ki a tábori papság messze századokba visszanyúló történetével szervesen, a régi kútfők nyomán komolyan foglalkozott volna,* s így hálás köszönettel vesszük Bielik Imre lelkes fáradozását, ki a haderővel mindig oly szerves összeköttetésben volt, a tábori papság történetével megismertetett. A könyv németül van írva. Nyelvezete egyszerű, de nem köznapi. Könnyen érthető módon előadja mondani valóit, nem keresi a cifra szavakat, de a hol a tábori papság lelkes, hazafias működéséről a csatatereken kifejtett ön-feláldozó lelkesedésekről szól — ott hangja magasra szárnyal, költői lesz s a szívek mélyébe markol.

Egyebek között kegyeletes sorokat szentelt azok emlékének, kik mint tábori papok egyrészt kötelességük szent teljesítésében, másrészt a csatatereken történt elhullásukkal fenyves példák gyanánt tündökölnék s a honszeretet és ön-feláldozó működés magasztos teljesítésében utánzásra serkentik a jövőendő nemzedékeket.

Ezeknek és sok más közbeszótt esemény leírásának köszönhető, hogy a mű nem egészen rideg, száraz história, hanem egyúttal élvezetes, kedves olvasmány is.

Tartalma két részre oszlik; az első rész tárgyalja a katonalelkesítés s a katonapapi hierarchiának történetét az apostoli tábori helynökség szervezése előtt — a másik ugyanannak történetét a tábori helynökség életbeléptetése után.

A bevezetésben rövid vonásokban rajzolja a katonapapság első nyomait s általános kutatásai-ban visszazárja a régi időkbe, a pogánykorba, hol föltalálja az első tábori papokat a pogánypapok képében, kik ott voltak a csatatéren, a táborokban, hogy összehevenyészett oltáraikon a győzelem kivívására áldozatot mutassanak be pogány isteneknek — tovább nyomozva a régi időköt egészen 1649-ig jut, midőn IV. Ferdinánd a vesztfáli béke megkötése után szervezte az állandó haderőt, mely időponttal kezdődik a rendszeresített tábori papság története is, midőn vagy egy teljes lelki joghatósággal fölruházott püspök, vagy praelatus kiküldetett a működő, táborozó csapatokhoz. Később szerveztetett a generális vicariatus a lelki gondozás meg III. Ferdinándtól a jezsuitákra bízott, a császári gyóntatója viselte a capellanus castrensis címet.

I. Lipót alatt 1689-ben a mindenkor bécsi nunciások nyerték az összes csapatok feletti püspöki joghatóságot, kiknek felügyelete alatt egyes tábori lelkesítők végeztek az egyházi ténykedéseket úgy a csapatoknál, mint a katonai intézetekben — s ezen intézmény eredetét s további fejlődését tárgyalja szerző az első rész utolsó fejezetében.

A császári határozat folytán 1773. dec. 1-én szervezett tábori vicariatus életbeléptetése idején kezdődik a tábori papságnak teljes elválása a megyés püspököktől.

Kereus Henrik János dr. volt az első tábori püspök, sorban a 12-ik, az utolsó a most is működő Belopotoczky Kálmán dr., ki 1890 óta viseli sokoldalú, felelősségteljes hivatalát. Ezek után a tábori konzisztóriummal foglalkozik szerző, elősorolva névleg annak igazgatóit.

A további fejezetekből különösen érdekes a visszaillesztés a tábori papság működésére a XIX. század háborúi, csatái alkalmával s bepillantást nyújt azoknak ténykedésére úgy a tábori kórházakban, mint a csatatereken. Elvonulnak szemünk előtt férfiak, kiknek diéső tettei megörökítve a műben s kiknek szelleme páratlan lelkesedésről, ön-feláldozásról szól. — Kereszttel kezökben vigasztalják a sebesülteket, követik a legveszedelmesebb helyekre csapataikat, hogy jelenlétükkel fokozzák a szent lelkesedést, ha kell, maguk állanak a csapatok élére s kétségbeesett rohamra vezénylik a csüggedő sereget.

A következő fejezetek tárgyalják a tábori papság 1869-ben megejtett újjászervezését s annak mostani helyzetét, a katonacsapatok névsorát, azoknak működését a katonai nevelő intézetekben s a tengerészetnél. Elősorolja, leírja a katonatemplomokat s kápolnákat, említést tesz a nem kath. tábori lelkesítésről s végre Pantheont állít soraiban mindazok emlékének, kik a csatatereken elvérzettek (hatan vannak) s kik érdemeik elismerésül legmagasabb kitüntetésben részesültek.

Ez rövid tartalma a műnek. Tanulságos és szórakoztató. Tiszta lélekkel ajánlhatom mindenkinek, kedves perceket fog eltölteni mellette.

A derek szerzőt szívből üdvözlöm, hogy művével nemcsak önmagának, de az egyházmegyének is — melyhez tartozik — ily kedves, marandó emléket állított. *Mittuch József.*

* Ha Mellichár Kálmán miniszteri titkár művétől eltekintünk. Szerk.

***** CSARNOK. *****

Adatok az egyházmegye történetéhez.

A luki róm. kath. plebánia Trencsénmegyében.

Közli: **Ch. J. dr.**

(Folytatás.)

Feljelentés folytán kitudódván a dolog, az alapostol Matyasovszky birtokaiból kitalított, s azonnal távoznia kellett. Különb az Úr irgalmazott lelkének, s később megtérvén, mint katolikus halt meg. Ilyen zelóták más községekben is akadtak, így a lizsai irtványokban az öreg *Haldáné*, benn a községben *György fia*; Zárjescen *Ráczek György*; Zborán *Csekul Ádám*,

stb. -- Laázon ezen missiók alkalmával 765-ben tértek meg.¹ Munka azonban így is még elég maradt, s a kik megtértek is, az új hit szellemét csak nehezen tudták magukba szívni. Még az 1766-iki visitáció is panaszkodik, hogy vasárnapokon jönnek ugyan templomba, de leginkább bevásárlás kedvéért. Ugyanis az volt a szokás, (bizonyosan régi időből eredő, mikor még vasárnapon vásárokat tartottak), hogy vasárnapokon kal-márok jöttek, a templom előtt sátrakat ütöttek, és körülbelül mindazt árulták, a mire a népnek szüksége volt. Bolt az egész völgyben nem volt. A helypénz a templomé volt. Túrni lehetett volna ezen állapotot, ha az adásvevés isteni tisztelet előtt befejeződött volna, vagy utána kezdődik, de nem úgy a hivek, a szent beszéden csak megjelentek, s ki is tartottak a templomban, de végel-nagyobb részök a templom előtti sátrakba sietett, a szt. mise hallgatását teljesen mellőzhetőnek tartották, úgy, hogy az egyháznak kellett őket a templomba visszaterelni. Ez is mutatja, hogy mennyire uralkodott bennök, a lutheránus szellemű predikációt — igehirdetést — lényegesen tartották az ünnep megszenteléséhez, a szt. misét, mint a mely a lutheránusoknál nincsen meg, isteni tiszteletnek sem vették.

De a megmaradt lutheránusok is keményen tartották magukat, nem néztek tétlenül egyházuk pusztulását. Gyermekeiket hitoktatásra és az úrvacsorához Szülőóra vitték, s ha csak tehették, házasságokat is ott kötöttek; luth. árvákat, nehogy kath. kezekbe kerüljenek, alattomban néha messze vidékre is vitték a lutheránusok közé, így Szuplikán István Éva nevű árváját egészen Besztercebányára vitte. Legtöbb tevékenységet fejtettek ki

Meghívó.

A Chynoráni Népbank Részvénytársaság

1903. évi január hó 29-én délután 2 órakor

saját helyiségében

rendes VIII. évi közgyűlését

megtartandja

s melyre a t. c. részvényesek meghivatnak.

A tanácskozás tárgyai:

1. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottságnak jelentése az 1902. évről.
2. Az 1902. évi ügyforgalom, valamint mérleg és vagyon kimutatása s az 1902. évről nyert tiszta jövedelmek az alapszabályok 22. §-a értelmében eszközzendő felosztása és a felmentvény megadása tárgyában határozat hozatal.
3. Az alapszabályok 9. §-a szerint netán előterjesztendő indítványok.

Kelt Chynorán, 1903. évi január hó 14-én.

Az Igazgatóság.

Figyelmeztetés. Az alapszabályok 10. §-a értelmében a t. c. részvényesek csak akkor élhetnek szavazati jogukkal, ha részvényüket a közgyűlés megtartása előtt a társaság pénztárába elismervény mellett letéteményezik.

Az évi jelentés, valamint az eredeti mérleg a Népbank helyiségében a hivatalos órák alatt a t. c. részvényesek által megtekinthető.

Mérleg-számla 1902. évi december 31-én.

Vagyon.		Teher	
	kor. fl.		kor. fl.
Pénztári maradvány	17600 68	Alaptőke	100000 —
Bankszerű váltó tárcza	550483 —	Tartalék tőke	20047.96)
Előleg értékpapírokon (Lombard kölcson)	1226 —	„ „ „ „	1002.35)
Jelzálogos kölcsön: egyszerű bekebelezett	259304 —	Betét tőkékben	676845.09)
Jelzálogos kölcsön törlesztés	69409 48	„ tőkésített kamatokban	17022.41)
Ingatlan birtokban	2962 38	Hitelezőknek	51811 60
Hitelezőknel	2 10	A jövő évet illető előre beszédett kamat	19836 48
Giro-számla O. M. B.	601 11	Tartozás 10%-os illetékben	1726 47
Leltár	300 —	Nyeresség mint egyenleg	13596 39
	901888 75		901888 75

Kelt Chynorán, 1902. évi december hó 31-én.

Spányik Tamás
elnök.

Perényi József,
pénztáros.

Andódy István,
könyvvivő.

Jelen számadásokat a felügyelő-bizottság utánszámította, a fő- és egyéb segédkönyvekkel egybevetette és az értékeket leltározta.

Kelt Chynorán, 1903. évi január hó 12-én.

Elias Gyula, Duday János, Rajnoha Mihály, Lahvicska József, Bezák Ignacz,
elnök. f. b. tag. f. b. tag. f. b. tag. f. b. tag.

Schwechaton az 1903
évi egész nyári gazdasági munkához
két egyenkint 30 párból
álló
munkás-csoport

felvétetik.

Az ajánlattevők forduljanak Dreher
Antal jószágigazgatóhoz Schwe-
chaton, Bécs mellett.

Jó és olcsó órák
3 évi írásban kiállított jótállással
küld magánosok részére

Konrad János
óra, arany és ezüst áruk kiviteli háza
Brix 221. sz. (Csehország)

Jó nickell-remontoir-óra 3 frt 75 kr
Valódi ezüst-rem.-óra 5 frt 25 kr
Valódi ezüst lánc 1 frt 20 kr
Nickel ébresztő óra 1 frt 75 kr

Cégem a császári és kir. sással
van kitüntetve, több kiállításon arany
és ezüst érmeikkel lón kitüntetve és
ezekre menő elismerő levelekkel
rendelkezik. (39-53)

Képes árjegyzéket bérmentve küldök ingyen.

Hirdetések
a NYITRAMEGYEI SZEMLE
részére jutányos áron felvé-
tetnek a kiadóhivatalban. ♦ ♦

Allein echter Balsam
wie der Schutzengel-Apotheker
des
A. Thierry in Pregrada
bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Egyedül valódi angol

Thierry A. gyógyszerész **BALZSAMA.**

Egészségügyi hatóság által megvizsgálva és ajánlva. — Az üvegek felszerelése a keresk.
törvény mintavédélme alatt áll. — E balzsam belsőleg és külsőleg használható. Ez 1. Utol-
érhetetlen hatású gyógyszer a tüdőnek, a mellnek minden kóros állapotában, enyhíti a
hurutot, csillapítja a váladékot, véget vett a fájdalmas köhögésnek s kigyógyítja a legre-
gibb bajokat. 2. Kitűnő hatása van a torokgyulladás, rekedtség és a többi torokbajoknál.
3. Alaposan elűzi a lázakat. 4. Meglehetően gyógyítja a gyomor s a bélbetegségeket és
szaggatást a testben. 5. Szelíden mozdítja elő a székélést s a vér tisztulását, megtisztítja
a veséket, megszabadít a buskomerságtól s a hypochondriától, javítja az étvágyat s az
általában minden fog- és szájbajoknál, megszünteti a felbőfögést, a száznak s a gyomornak
bűzét. 7. Külsőleg csodálatos gyógyhatással bír a sebekre, új és régi forradásokra, or-
bánc, kiütés, varrak, megfagyott s megégetett tagokra, rüh, fekély s bőrduzzadás és repe-
dés stb. esetében, megszünteti a fejfájást, zúgást, szaggatást, köszvényt, fülfájdalmat stb.
Ügyeljünk mindig pontosan az itt látható zöld apáca védjegyre. Hamisítástól legjobban
megóv az, ha közvetlenül tőlem, gyáramból rendelnek eredeti szab. cartonokban. Ausztria s
Magyarország minden postaállomására bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveg 4 K. Bosznia és Herzegovina részére
460 K. Kevesebb nem küldetik szétjel. Sétküldés előrefizetés v. előleg beküldése mellett.

Miért szenved ön? Holott mindenféle és fajta, még oly régi sebre biztos gyógyulást talál és majdnem mindig
elkerüli a fájdalmas és veszélyes operálást, valamint amputálást

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi Czentifolia-kenőcs

használatánál rendkívül jó hatású a sebek gyógyulásánál, valamint a fájdalmak enyhítésénél
utólrhetően. A valódi czentifolium kenőcs alkalmazható a gyermekágyasok rossz természetű
mellbajainál, szoptatók mell keményedése, a tej elapadásának, az orbáncnak eseteiben, továbbá
mindenféle régi sérvek, láb- és csontnyílások, sebek, folyások, dagadt lábak és csontrepé-
seknel, vágás, szúrás, lövés és ütés által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl.
űveg, szálka, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál, mindenféle daganat, kinővés, képződmény,
ráknál, végre pokolvar, körömféreg, a lábának körömgyűlése, járásközben történt kisebesülése, fagyás és égetés karbunkulus
és okozta sebek, a betegek és gyermekek fekvés általi kisebesülése, torokdaganat, meggyült vér, fülzúgás stb. stb.
eseteiben. — A szállítás kizárólag az összeg előre küldése mellett eszközöltetik. Két tégely csomagolással, posta-
szállítási díjjal együtt 3 K 50 fillér. Számos eredeti bizonyítvány rendelkezésre áll. Arra kérek mindenkit, hogy
óvakodjék a hatáskülső hamisítások vevésétől s arra ügyeljen, hogy a tégelybe be van-e az apáca védjegyem
és cégem: Thierry (Adolf) Limited győgytára az „Órangyalhoz“ Pregradában, égetve.

Ezen gyógyhatásukban felülmúlhatlan két szer nemcsak a romlásnak nincs kitéve, sőt ellenkezőleg, minél
régibb, annál értékesebb és határozottabb, nem art sem a fagy, sem a forróság, tehát minden évszakban használha-
tók. Majdnem minden esetben segítenek és eredménnyel járnak. legalább az orvos érkeztéig, természetesen nem
szabad hamisítványokat vagy hasonló feldicsért érték és hatás nélküli ügynevezett pótszereket venni, melyekért a
pénzt haszontalanul dobják ki, hanem mindig ezen rég kipróbált olcsó és megbízható, emellett teljesen ártalmatlan
világhírű szereket kell használni, melyeknek minden családban az eshetőségekre készenlétben kellene lenni. Hol
olyant nem kapunk, mely a valódiság minden jelét magán viseli, rendeljük meg egyszerűen direkte és címezzük:

Thierry (Adolf) Limited „Órangyal-gyógyszertár“ Pregrada

(41-52)

(Rohitsch-Sauerbrunn mellett.)

Közp. raktár Budapesten Török J. — Zágrábban Mittelbach S. — Bécsben Brady L. győgytárakban.

SZUPERFOSZFÁTOT,

Stassfurti kaintitot

szavatolt 12.4% tiszta káli = 23-24% kén-
savas káli tartalommal,

Stassfurti kálitrágyasöt

szavatolt 40% tiszta káli = 74-76% kén-
savas káli tartalommal,

Kovasavas kálit

(dohánytrágyázásra), továbbá

mindennemű egyéb **műtrágyaféléket**, azonkívül

Rézgálicot (98-99%)

elismert kitűnő minőségben legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA“ műtrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.

FELTŰNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó
egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

Huszár István könyvnyomdája Nyitrán.